

Hoge Raad voor Vrijwilligers

Aan de Heer Vincent VAN PETEGHEM

Uw brief van :
Uw kenmerk :
Ons kenmerk :

Vice-eersteminister en minister van
Begroting, belast met Administratieve
Vereenvoudiging

Datum : Juli 2026
Bijlage(n) :

Betreft : Hoge Raad voor Vrijwilligers (HRV) Initiatiefadvies over het federaal actieplan voor
administratieve vereenvoudiging (FAAV)

Mijnheer De Minister,

Om de ambities van uw regering op het gebied van administratieve vereenvoudiging te realiseren, is afgelopen december een [federaal actieplan voor administratieve vereenvoudiging \(FAAV\)](#) opgesteld, met een lijst van prioritaire projecten voor 2026 tot 2029. Sommige maatregelen **sluiten rechtstreeks aan bij de aanbevelingen van de Hoge Raad voor Vrijwilligers (HRV)**¹, met name de **afschaffing van het C45B-formulier** (een procedure die werklozen met een uitkering moeten doorlopen voordat ze vrijwilligerswerk mogen doen) en de **vereenvoudiging van de administratieve procedures voor vrijwilligers die een vereniging besturen**.

De fondsen van een sportclub beheren, fondsen werven om naschoolse activiteiten voor kinderen aan te bieden, de begroting opstellen voor een solidariteitsproject tussen jongeren... Elke dag gaan **duizenden vrijwilligers in een bestuursfunctie** deze uitdagingen aan, wat neerkomt op bijna **1 op de 4 vrijwilligers in België**.²

De HRV, die in dit stadium niet is geraadpleegd, stuurt u dit initiatiefadvies in overeenstemming met zijn rol als federaal adviesorgaan, en dit om voortdurend te wijzen op de problemen waarmee vrijwilligers worden geconfronteerd. Ons advies juicht bepaalde verbeteringen toe, maar wijst ook op de aandachtspunten die niet genegeerd mogen worden om te garanderen dat de hervormingen daadwerkelijk een vereenvoudiging betekenen voor vrijwilligers, verenigingen en in het bijzonder kleine vzw's. Om deze administratieve vereenvoudiging te realiseren, vragen wij dan ook:

1. dat de verschillende bevoegde ministers, die verantwoordelijk zijn voor de maatregelen van het plan die gevolgen hebben voor vrijwilligers, systematisch het advies van de HRV inwinnen;

2. duidelijkheid over het tijdschema, de werkmethodologie en dit in samenwerking met de HRV om de uitvoering van dit plan te optimaliseren;
3. een proactief verzoek aan de HRV om de acties te corrigeren die zijn geïdentificeerd als van invloed op de verenigingen en zijn opgenomen in het online dashboard, alsook het betrekken van de FOD Sociale Zekerheid bij de uitvoering van dit plan;
4. proactieve communicatie met het secretariaat van de HRV (FOD Sociale Zekerheid) wanneer er vooruitgang wordt geboekt met de acties uit het plan die gevolgen hebben voor het vrijwilligerswerk, als aanvulling op het vermelde informatieve dashboard.

Afschaffing van de verplichting om vrijwilligerswerk te melden (punt nr. 67 van het KAFKA-plan)

In dit punt bepaalt het plan: *“Werklozen en bruggepensioneerden met een uitkering van de RVA moeten vooraf ‘een melding’ doen bij de RVA als ze vrijwilligerswerk willen doen. Dit is een mentale en administratieve drempel voor deze groep kandidaat vrijwilligers. Ook leefloners moeten toestemming vragen bij het OCMW, alvorens zich als vrijwilliger te kunnen engageren. Tot slot moeten ook ambtenaren die vrijwilligerswerk willen doen vooraf toestemming vragen aan hun dienstoverste.”*

Wat de personen betreft die een uitkering van de RVA ontvangen, vormt de verplichting om de vrijwilligersactiviteit bij de RVA te melden, zowel door de persoon als door de organisatie (C45B-C45F in ons jargon), zoals in het plan wordt vermeld, een obstakel.

Wij hebben deze melding altijd beschouwd als een rem op maatschappelijke betrokkenheid, een inbreuk op de vrijheid van vereniging en een discriminatie van werkloze vrijwilligers. Zowel de statistieken van de RVA als de vaststellingen van het vrijwilligersveld leiden tot de conclusie dat er zeer weinig misbruik is vastgesteld. Het is dan ook onevenredig om een preventieve administratieve formaliteit op te leggen aan alle werkloze vrijwilligers en aan de organisaties die hen willen inzetten. Wij juichen dan ook de aankondiging toe om deze administratieve procedure af te schaffen, die zowel voor de persoon (C45B) als voor de organisatie (C45F) moet worden herzien, zoals aangegeven in een eerder advies uit 2023.

Voor de begunstigden van een leefloon voor sociale integratie wijzen wij erop dat het koninklijk besluit van 11 juli 2002 houdende algemene regeling inzake het recht op sociale integratie bepaalt dat personen die vrijwilligerswerk willen doen, de maatschappelijk werker die hun dossier behandelt bij het Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn (OCMW) **vooraf** op de hoogte moeten brengen. Het gaat dus niet om een verzoek om toestemming van het OCMW, zoals vermeld in het plan.

Ten slotte zijn we verwonderd over de vermelde voorafgaande toestemming voor federale ambtenaren bij hun diensthoofd. Dit lijkt geen gangbare praktijk te zijn: we vragen ons af waar deze verplichting wettelijk is vastgelegd.

Vereenvoudigde administratieve procedures voor vzw's, maar niet zonder voorwaarden (punten 8-26 van het KAFKA-plan en andere)

In punt nr. 8 “Verplichting tot neerlegging van de jaarrekening voor vzw's en stichtingen” verduidelijkt het plan: *“De huidige verplichte neerlegging van de jaarrekening voor vzw's en stichtingen bij de griffie wordt vervangen door een verplichte neerlegging bij de balanscentrale van de NBB. In dat kader zal binnen de Wet Lagere Kosten de neerleggingskost geschrapt worden voor kleine vennootschappen en verenigingen.”* Bovendien vermeldt punt nr. 26 “Banken toegang verschaffen tot de bewijsstukken van het UBO-register”: *“Momenteel hebben banken inzage in het UBO-*

register, maar nog niet tot de bewijsstukken die hieraan vasthangen. Echter zijn bedrijven verantwoordelijk voor eigen compliance en dienen zij zodus de gegevens in het UBO-register te controleren/verifiëren. Zij doen dit momenteel door hun klanten (B2B) te vragen om de bewijsstukken apart nog op te sturen. Deze moeten dan dus opnieuw de bewijsstukken verzamelen en doormailen, nu naar de banken.”

De gratis neerlegging van jaarrekeningen voor kleine verenigingen is een maatregel die we verwelkomen, net als de directe toegang van banken tot de bewijsstukken van het UBO-register, wat de procedures voor verenigingen zal vereenvoudigen.

Punt nr. 8 roept echter ook bezorgdheid op bij zeer kleine verenigingen, die (bijna) uitsluitend uit vrijwilligers bestaan. Momenteel genieten zij een vereenvoudigde regeling zoals voorzien in het koninklijk besluit van 19 april 2019, die op twee pagina's kan worden voorgelegd en waarvoor geen specifieke boekhoudkundige kennis vereist is. Het is **absoluut noodzakelijk** dat zeer kleine verenigingen dit model kunnen blijven gebruiken en dat het **toegankelijk, gratis en gebruiksvriendelijk** blijft in het kader van de neerlegging bij de NBB. Bovendien beveelt de Hoge Raad voor Vrijwilligers aan dat er in overleg met de actoren die de bestuursvrijwilligers dagelijks ondersteunen, een testfase wordt opgezet om de doeltreffendheid en de eenvoud van het nieuwe indieningssysteem voor de bestuursvrijwilligers te garanderen. Ten slotte erkent de HRV weliswaar dat het noodzakelijk is om te investeren in digitalisering om deze verschillende procedures te vereenvoudigen, maar wijst hij ook op de noodzaak om een alternatief of begeleiding te garanderen voor vrijwilligers die digitaal kwetsbaar zijn, om elk risico op discriminatie te vermijden.

Andere punten, hoewel ze een vooruitgang betekenen voor de vrijwilligers en de verenigingen, roepen ook vragen op en roepen op om waakzaamheid met betrekking tot de middelen en de informatie die aan de verenigingen zal worden verstrekt. We merken overigens op dat de acties uit het plan die zijn opgenomen in het dashboard (dat op 24 juni online is gezet onder de rubriek "verenigingen"), onvolledig zijn.

Voor zover dat nog in herinnering moet worden gebracht: de HRV is opgericht als een forum van deskundigen en haar Duitstalige, Franstalige en Nederlandstalige leden, die verschillende sectoren vertegenwoordigen, nemen hun mandaat binnen de HRV serieus.

Verschillende leden van de HRV zijn overigens nauw betrokken bij deze vereenvoudigingsprojecten, die worden besproken in samenwerking met de andere bestuursniveaus en in specifieke sectoren zoals sport, cultuur of jeugd. Artikel 22bis van de wet van 3 juli 2005 betreffende de rechten van vrijwilligers bepaalt eveneens: « *Behalve in dringende gevallen legt de minister van Sociale Zaken of gelijk welke andere minister elk voorontwerp van wet of ontwerp van organiek of reglementair besluit tot wijziging van de wetgeving of reglementering betreffende het vrijwilligerswerk of dat een invloed kan hebben op het vrijwilligerswerk in België, aan de Raad voor advies voor.* ». Gesterkt door zijn expertise en gezien deze verplichte voorafgaande formaliteit, vraagt de HRV dan ook om te worden geraadpleegd door de verschillende ministers die bij dit vereenvoudigingsplan betrokken zijn.

Conclusie

Wij hopen dat de uitvoering van dit plan op ambitieuze wijze en in overleg met de HRV zal plaatsvinden, om zo de talrijke obstakels voor het vrijwilligerswerk weg te nemen, op het terrein of bij het besturen van verenigingen. Wij blijven beschikbaar om oplossingen te bespreken en om de punten in het plan te realiseren die het dagelijks leven van

4.
duizenden burgers, die zich elke dag inzetten voor een rechtvaardigere en solidaire samenleving, eenvoudiger maken.

Namens de Hoge Raad voor Vrijwilligers stuur ik u mijn hartelijke groeten.

De Voorzitter,

Bernard HUBIEN

1 Memorandum van de Hoge Raad voor Vrijwilligers, 2023.

2 Hustinx,L, Dudal P, Het vrijwilligerswerk in België, kerncijfers 2019, Universiteit van Gent en de Koning Boudewijnstichting, 2020